

Ardamica Ferenc

Nem loptam én életemben

Az emlékeim!

Behúnyom a szemem (így sokkal könnyebb, hamarább lesz a hópolyhekből gyapot!).

November eleje van, amikor belököm a könyvtár ajtaját... Néhány napig nincs kölesöznés, szünetel (mit fogok csinálni?), az olvasóteremben kiállítás nyílt a Nagy Októberi Szocialista Forradalom tiszteletére: szovjet könyvek kiállítása... Az asztalokat összetolták, vörös zászlóanyaggal bevonták és szétrakták rajtuk a könyveket... A belépés ingyenes, ha már itt vagy, tekintsd meg a kiállítást, noszogat az idős hölgy, még sohasem láttam itt, biztosan nyugdíjas, valahonnan a szovjetbarátoktól ráncigálhatták ide... Írd magad alá a vendégkönyvbe!... Kétféle aláírást szoktam használni, egy csúnyát, de olvashatót, és egy szépet, de olvashatatlant... Most a szebbikkel szaporítom a látogatók autogramjait... Azután lassan, ráérősen elindulok az asztalok között kanyargó ösvényeken arra, amerre a nyíl mutat... Jobbra az első sor csupa cirill betűs könyvekből áll, a suliban jól megy az orosz, folyékonyan el tudom olvasni a címüket, persze ahhoz, hogy eredetiben olvassam a műveket, nem érzek semmi hajlandóságot... Minek kínlódní? Van elég fordítás... Távol Moszkvától, Az ezred fia, Zoja Koszmozgyemjanszkájá, Az ifjú gárda... Zóját már ismerem, dolgozatot is írtunk belőle!... A teremben jó meleg van, kigombolom a kabátomat, megoldom a sálam, és nézelődöm tovább... Azután, a harmadik utcácskában, jóformán a sarokban, meglátom azt a kisméretű könyvet. Hosszasan elidőzők, ácsorgok mellette. Miért van az, hogy nem tudok tovább menni?! Valószínű, hogy a színpompás borító az oka, az bővölt el, vagy a leány, akit ábrázol... A lány valami ültetvényen guggol egy növény mellett, a növényen (a többin is!) fehér vattacsomók, mindenki azokat szedi, gyűjti a kosarába... Hülyeség, a vatta nem a szabadban nő, hanem úgy gyártják (Rico), ezt még a fiúk is tudják, bár nem használják havonta!... Olvasom a könyv címét – én ökö! – hát persze hogy nem vatta az, hanem gyapot, a lány meg Ajszoltan, a gyapotmezők leánya... A könyvnek szerzője is van, de hogy egészen őszinte legyek, nem érdekel, a nevét rögtön elfelejtem, engem csak Ajszoltan érdekel (de ő aztán nagyon!)... Ajszoltan gyönyörű, kissé ferde vágású szeme barna, tekintete meleg, nem a gyapotnövényt nézi, hanem engem...

Elolvad rajtam a ruha... És az a két csodálatos hajfonat!... A copfos lányok a kedvenceim!... Iziben belezúgok a könyvbe, a borítójába, Ajszoltanba... Most hogy hagyjam itt?!... Sehogy!... Magammal fogom vinni!... Szemvillanás a felvigyázónő felé, kötőtűi, pamutgombolyagjai lefoglalják, egy "csizma", egy "perkelt", anyám is így számolja... Számolóművész!... Ám számolás közben mindig szakít egy villanásnyi időt, hogy a fél szemét rám vessen... Bizonyára a kiállítás cerberusával sincs ez másképp... Az óvatosság nem árthat!... A szívem a torkomban dobog, már már kinyújtom érte a kezem, azután mégsem... Sohasem tettem még ilyet, igaz, sohasem éreztem még ilyen erős késztetést... Mi lesz, ha nem sikerül? Ha rajta kapnak? Nem élem túl azt a szégyent!... Tekintetem elszakad Ajszoltantól, a kötőtűt csattogtató nő felé vándorol, és találkozik az övével. Éppen engem nézett, na, mit mondtam?!... A kötőtűk csattogása hirtelen elnémul, abbamarad, az ajtó nyílik, a terembe egy osztálynyi tanuló tódul be, élükön a tanítóval, közrefogják az ülő nőt, aki hamarjában azt sem tudja, hogyan szabaduljon meg a kötésétől... Miután eltűnik a gyűrűben, még egy utolsó pillantást vetek feléje, most, vagy soha, és cselekszem... A könyvecske a szívem fölött lapul, az Isten is, akiben nem szabad hinnünk, a kabátom belső zsebébe teremtette... A könyveket símogatva vonulok tovább... Az egyiket "véletlenül" idebb húzom, a másikat "véletlenül" odább tolom, s Ajszoltan hült helyét, hiányát már nem lehet felfedezni a vörös anyaggal bevont asztalon. Legyőzöm szaladhatnékomat, lassan sétálok tovább, a szívem ugrál, a gyomrom remeg, a fejem olyan könnyű, mint egy lufi, el akar szállni... Az ajtóban még visszafordulok, várom, hogy valaki utánam kiáltson, de nem, a tanulók a vendégkönyv körül tolognak, azt írják alá, s eltakarják az asszony előtt a kijáratot... Sikerült! Ujjongok az utcán! Sikerült! De mekkora izgalom árán!... S a tolvajok ezt naponta átélik! Hogy bírják?! Én... Velem... Először és utoljára!... Soha többé!... fogadkozom, és este már Ajszoltan történetét olvasom az ágyban... Másnap a mi sulinkat is kivevénylik a szovjet könyvek kiállítására, minden órában más más osztályt, az enyémmre dél felé kerül sor, no nem, erről szó sem lehet! Azonnal megfájdul a hasam!... Menj haza, legyint az osztályfőnöknő, lehet, hogy csak egyszerű gyomorrontás. De ha még holnap is csikarna, keresd fel az orvost!... Jó ötlet, kipróbálom!... Mire anyám hazaér a munkából, már az ágyban fekszem és játszom a nagybeteget...

Másnapra nem tanulok, a jó kifogás aranyat ér, s nekem jó kifogásom van, lesz, még akkor is, ha az orvos nem ismer el betegnek... Estére egy "picikét" "kijavulok, de csak azért, hogy befejezhessem a gyapotmezők leányának a történetét, s hogy reggel még betegebb lehessenek!... Az iskolaorvos nyomkodja a hasamat, itt is fáj, ott se fáj, az a baj, hogy magam sem tudom, mit hazudjak... Tény viszont, hogy sápadt vagyok, a kiállított könyv megfújása testileg-lelkileg igénybe vett. S habár símán véghezvittem, és a vendégkönyvben a szebbik, de olvashatatlan aláírást hagytam hátra, mégis ott bújkál bennem a bizonytalan érzés, hogy ennek dacára felfedezték Ajszoltan hiányát, s még mindig adódhat egy váratlan, számomra kedvezőtlen fordulat ebben az ügyben... Az orvos befejezi a nyomkodást, kopogtatást, a szemével folytatja a vizsgálatot, semmit sem kell túlzásba vinni (mire gondol?), kissé sápadt vagy, egyébként kutya bajod, elég lesz három nap? ...Igen, bólintok zavartan, ám végtelenül megkönnyebbülve, há-

rom nap alatt biztosan elmúlik a panaszom... Meghiszem azt, nevet az orvos, három nap alatt még az ilyen arcátlan szimulánsok is meggyógyulnak, mint te vagy... Zsebemben az orvosi igazolással iszkolok haza!... Otthon kinyitom a szekrényt, és sorra felpróbálom halott apám ruháit... Még beléjük kell nőöm!... Amikor elunom, visszarok az öltönyöket a szekrénybe, gondosan ügyelve rá, hogy az eredeti helyükre kerüljenek... Anyámnak nem kell tudnia a rögtönzött divatbemutatóról!... Meg másról sem!... Arról sem, amit akkor csinállok, amikor egyedül vagyok a lakásban... Rádobom magam az ágyamra, csak úgy alsónadrágban hentergek rajta, azután - nem akarok megfázni! - bebújok a dunyha alá... A plafont bámulom, de azért közben sem télenkedem... Nemsokára lekerül rólam az alsónadrág... Kibújok a meleg ágyból, átsetálok a másik szobába, a tükör elé. A látvány, melyet a tükör közvetít, meglepéssel tölt el... Tán még Ajszoltan is elégedett volna, ha... Ajszoltannak ezt látnia kell, Ajszoltannak meg kell mutatni... Magammal viszem Ajszoltant az ágyba, egyelőre csak gyönyörködöm benne, azután kezdem el vetkőztetni... Félig kitakaródzom, a fal felé forulok, a könyvet a falhoz támasztom... De jó, hogy ráérek, hogy nem kell sietnem, kedvemre pengettyűzhetek... Csak később, amikor már Ajszoltan(is) teljesen meztelen, térek rá más technikára... A szemem csukva, minden képzelőerőmre szükségem van, hogy összetudjam magamnak rakni a meztelen Ajszoltant (ó, azok a prüd, álszent ötvenes évek!), csak néha rebben meg a szempillám, amikor a lány arcára is szükségem van... Ajszoltan, te drága, te édes, ó, Ajszoltan!... Spriccelek! Óriásít, hosszút, egyenesen a könyv borítójára, a lány, Ajszoltan szeme közé... Bocsáss meg, Ajszoltan, nem akartam, illetve ezt akartam, de nem így, nem oda!... Törölgetem a zsebkendőmmel, félő, hogy ottmarad a folt... Ajszoltan nem haragszik, pedig volna rá oka! Ugyanúgy mosolyog, mint azelőtt! Ez azt jelenti, szeret!... Én is szeretem!... Másnap másképp csinálom, hasonfekve, a mélyedésbe, ahol a két matrac összeér... Meztelen farom ütemesen mozgatom, csak az a baj, hogy így nem látom Ajszoltant, túl magasan helyezkedik el a párnákon, mindet ledobálom, egyedül a kispárnát hagyom meg. Ráteszem a könyvet, egyre közelebb húzom magamhoz a kispárnát, arcom rátapad a lányéra (könyvízü!), vadul csókolom Ajszoltant (szegény matrac!), így telik meg az alám terített zsebkendő!...

Harmadnap azután valóságos orgiát rendezek, hiszen ez a nap az utolsó, melyet zavartalanul kettesben tölthetek el a lánnyal... a sarokba vonzoló az asztalt, és anyám vattájával (nem sokáig kell keresnem, tudom, hol tartja, előttem semmi sem maradhat titokban!) feldíszítem a szobát. Ide egy csomócska, meg oda egy csomócska, s a helyiség máris gyapotmezővé változik, s én a szőnyegen, illetve a mezőn, a gyapoptnövények között szeretkezek Ajszoltannal. A mező földje száraz és kemény, tör és szúr. A szoba közepére dobom a dunyhát. Így már egészen más, ez már egy puha, frissen szántott, porhanyós, magra váró föld, hát ha még egy jókora csomó gyapot is kerül rá!... A gyapot nem volt túl jó ötlet, a vatta az ágyékomra ragadt, meg máshová, alig tudtam lemosni!... A szobát sem volt könnyű összetakarítani utána. Végre rend van, a maradék vatta visszakerül a dobozba. Ezt is kipróbáltam, Ajszoltan, drágám, hogy nem csináltuk még?... Ajszoltan mosolyog, és megsűgja... Ha meg én sűgök neki valamit, például enged le a hajad, s bújtass el a sátor alatt, abba is beleegyeznek, s még sok minden másba...

Az egyik markomból a másikba lövelő ondóm oly fehér, mint Ajszoltan kezében a gyapot... Ajszoltan még sokáig szolgált engedelmesen, szeretője, férje, ura és parancsolója voltam, egészen addig, amíg más képek, vagy más élő személyek nem helyettesítették... De ez már egy következő történet... Apropó, történet! Ajszoltan történetére, amelyről a könyv szólt, nem emlékszem... Azt sem tudnám megmondani, hogy állt a tervvel, teljesítette-e a gyapotszedés napi normáját?... Igaz, ez sohase érdekelt, az a fő, hogy az én napi normámat (ne firtassuk, mennyi volt!) mindig segített teljesíteni!... Ma már tudom, ez nem a könyv írójának, hanem illusztrátorának az érdeme!...Én mégis úgy veszem, hogy a gyönyörűséget, amiben részem volt, a könyv adta... Nem csak egy könyvet loptam akkor magamnak, hanem kedvest is... Szerelmet lopni pedig nem bűn!... S mivel minden könyvben - a tudáson kívül, amit merítünk belőle - van egy icike-picike szerelem is, könyvet se!... Persze, a „kollégáim” (milyen nevetséges e kifejezés, ha patkányosokat takar!) előtt el kellett hallgatnom, hogy a könyvet a szovjet könyvek kiállításáról emeltem el... Halálra röhögtek volna magukat... Ajszoltanról sem beszélhetek... Nem szentségteleníthetem meg az emlékéit! A lányét, akivel annyi mindent megtettem anélkül, hogy azt megszenteltetésnek tartottam volna!... Lám, most is, annyi év után is képes izgalomba hozni! Ölem nedves, alsónadrágom ragacsos, pedig még sehol semmi! A java ezután következne! Igaz, magától nem fog bekövetkezni! Az az idő már elmúlt! Hiába húnyom be a szemem, mindez kevés... Ajszoltan se tud már annyit segíteni, mint azelőtt!... Kezem a zsembembe süllyesztem, de máris rámszólnak...

– Ha keleti kényelemre vágysz, nem is itt kéne ülnöd! – gúnyolódik Balog.

Kiskovács a pártján van.

– Annyit fészkelődsz a tojásaidon, mint egy kotlós! Még kiköltesz valamit!

– Biztos a pénzt keresi, hogy Véglezen fizethessen egy kört! – provokál a főnök.
Nincs mit tenni!

Az előbbi hangulat végleg oda van!

Hímvesszőm ismét nyugalmi állapotba kerül, érzem, hogyan kúszik vissza a kisebbedő makkomra az előbb feltüremkedett bőr. Marad a nedves alsónadrág, melyben nem csak a füttyölöm, de én is egyre jobban fázom.

Télen nem csoda, de máskor...?

Egyszer már részem volt ebben a jegességben...

Azon az augusztusi reggelen munkába igyakeztem. Épp át akartam kelni a zebrán, amikor dübörögve jöttek a harcokcsik. Egyik a másik után... Mennyit is számoltam meg? Mindegy, nem emlékszem... Csak arra emlékszem, hogy az utolsónak nyitva volt a teteje, egy gépfegyver kandikált ki rajta és egy katona. Az a katona úgy hasonlított Ajszoltanra, mintha az édestestvére lett volna... A szeme, az arca, a termete (már ami kilátszott belőle!), épp csak hogy coplja nem volt, vagy ha volt, elrejtette a sisak... Te vagy Ajszoltan öccse? Mit keresel itt? Tudja-e Ajszoltan, hogy itt vagy? S mit szól hozzá? Üzent nekem valamit?... Ilyeneket akartam kérdezni tőle, de a harcokosi aránylag gyorsan haladt, mindenre nem jutott időm, ezért önkénytelenül felemeltem a kezem, leléptem a járdáról, s egyetlen szót kiáltottam feléje: Ajszoltan!...

Azt hittem, meg fogja érteni. De vagy nem értette a zörgésben, vagy nem akarta, vagy nem ő volt Ajszoltan kisöccse, mert felém fordította az állványon lévő gépfegyver csövét, és addig kísért, követett vele, amíg át nem értem a túloldalra. Azután ez is, mint az oszlop többi harc-kocsija, eltávolodott, és befordult a sarkon... Eltűnt a szemem elől... Örökre!... Örökké a szemem előtt lesz!... A fogam vacogott, a testem jégcsappá változott, csak nem volt olyan kemény... Ki hallott még kocsonyás jégcsapról?!

Le is lehetett volna!

Ezt megúsztam!

De a kört a véglesi köpködőben nem úszom meg!

– Nehogy az út szélén állj meg! Tolass be a kocsmaudvarra! – tanácsoljuk Nagykovácsnak.

Kivételesen szót fogad.

Odabenn kikérem a kört, bevesszük, azután megjegyzik:

– Kettőt fizethetné! Még halsalátára se elég!

A többiek sem ütnek a zsebükre.

Akkor távozzunk!

Szépen, libasorban haladunk a kijárat felé.

Odakint ugyanúgy havazik, mint amikor bejöttünk.

Lefelé lépkedünk a középső lépcsőn. A kocsmá közepén van, baloldalt, ugyanabban az épületben található a vegyesbolt, jobbra meg a zöldséges.

A vegyesboltból is emlenőben van valaki, egy nő, kezében szatyor, tej, kenyér kandikál ki belőle.

– Odanézzetek! Ilyet még nem pipáltam! – figyelmeztet Nagykovács.

Hát, ilyet még valóban nem basztunk! (Elnézét a kifejezésért, de egyre mocskosabb a szám, mióta ebben a partiban dolgozom!)

A nő fogja a lépcső aljához támasztott kerékpárt (érdekes, a biciklit eddig nem is láttuk!), a kormányra akasztja a szatyrot, de nem a jobb oldalra, mint azt a normális ész diktálná, hanem a balra, s ahelyett, hogy tolná maga előtt a latyakos hóban, felpattan rá.

– Nem helyes, ez tény! – állapítja meg Balog. – Ilyen időjárásban...

– Miben fogadunk, hogy...? – kezdené Kiskovács, de arra sincs idő, hogy befejezze a mondatot, nem hogy még megkössük a fogadást.

Az az első, hogy a kerékpár megcsúszik, a nő kalimpál, elveszti az egyensúlyát, és szatyrostól kidől az útra. A bicikli meg rá.

Csuda nevetséges látvány.

Kár, hogy csak egy szemvillantásig tart!

Mielőtt jóízűen, úgy Istenigazából kinevethetnénk a pórul járt nőt, átmegy rajta egy kamion.

Hétszentség, hogy nem hatvanassal haladt, most már hiába fékez (ebben az útban!), jóformán a falu elején tud csak megállni.

Lábunk a földbe gyökerezik.

Mindnyájan kővé dermedünk... A főnököt kivéve, aki már ott térdel a hóba és biciklibe préselt valami fölött.

Ezen nem lehet tehetek! - mondja, körülnéz, s a hóban barnálló pénztárca után nyúl. - Takarjatok!

Úgyesen kiemeli a tárcából a papírpénzt, huszasok, ötvenesek, százasok, cserélnek gazdát, azután visszaejti a hóba... Felemelkedik, s arckifejezésem a következőket mondhatja vele:

- Látod, írókám! Így kell ezt csinálni! Igaz-e, van még mit tanulnod?!

Van!

Illetve volna... Csak az a kérdés, akarok-e?

- Tűnés! - adja ki a parancsot. Nem óhajtok tanúskodni!

Épp szállunk be a kocsmá udvarán az autóba, amikor ott terem a kamionos, meg a kísérelője.

- El akarnak menni? - kérdi magán kívül.

- El! Nincs már itt semmi keresnivalónk! - így a főnök.

- Már hogye volna! Maguk az egyedüli tanúim!

- Az „egyedüli”? Hát a mitfárere?

- Nem a mitfárerem, hanem a váltótársam... S mivel velem van, nem biztos, hogy hisznek majd neki. De maguk idegenek... Maguk látták, hogy történt! - kiáltotta a kamionsofőr.

- Nem érünk rá! Írja föl a rendszámunkat! - jelenti ki a főnök a legnagyobb lelkingugalommal.

- Szívtelenek! - jajgat a kamionos.

- Miért ne állnánk odébb?! Nem mi okoztuk a balesetet! - ellenezkzik vele a főnök.

- Csak nem azt állítják, hogy én?

- Féknyom is van a világon! - jegyzi meg Nagykovács bölcsen.

- Benne akarnak hagyni a pácban? - síránkozik a kamionos.

- Nélkülünk is benne van. Nyakig!... Sok még a dolgunk! Visszamenni a kocsmába nincs pénzünk, ácsorogni meg, amíg kijönnek a zsaruk...? Á, se kedvünk, se időnk!

- Itt egy százás! - vegyenek be addig valamit! - kap észbe a kamionos, és rémületében egy százás helyett legalább hármát dug a főnök zsebébe.

- Telefonált már? - enyhül meg a főnök.

- De... de... dehogy... - dadog a szerencsétlen.

- Akkor menjen be a kocsmába telefonálni! A társát meg állítsa ki az útra, terelni a forgalmat! Nehogy az autók szétcincálják az asszonyt! Kész csoda, hogy eddig is...

A kamionos futva indul a kocsmá felé, de a főnök meggondolja magát és utána kiált.

- Tudja mit?! A telefont bízza rám. Szaladjon inkább a kamionhoz, s egy darabon tolasson vissza!... Túl messze állt meg!... Érti?

Hogye értené!

A főnök megvárja, míg a gázoló véghez viszi a műveletet, majd eltűnik a kocsmában, melyből egy-kettőre kitódulnak a vendégek... A hóréteg miatt a baleset nem okozott különösebb zajt, s most mindenki szörnyűködik: senki sem hallott semmit, s egyszer csak itt hever ez az asszony, illetve az, ami megmaradt belőle.

Amíg a zsarukra várunk, jönnek, haladnak az utók, van némi remény, hogy szétverik a kamion féknyomait. No meg a hó is hullik cefetül.

– Eredj! – szól rám a főnök. – Kérj a kocsmárosnőtől egy abroszt, letakarni a palacsintát. különben belepi a hó, s nem lesz mit lefényképezni!

A főnök szava parancs!

A kocsmárosnő adná is, meg nem is az abroszt, újságpapírt, csomagolópapírt kínál.

– Elázik! – utasítom vissza, s lekapom az első asztalról a viaszosvászon.

– Ne azt! Van rosszabb! A másíkról vegye le... azt a szakadozottat!

Hiába! Ez nem terülj, terülj asztalkám!

A halottra a rongyos is jó!

Amikor az asszonyon a viaszosvászon, az út azon oldalán, amelyiken a baleset történt, fel-tűnik egy hógyalu.

– Csiga-biga...

A főnök a gázolóra néz, az meg rá...

A sofőrt nem kell biztatni, arca rókaarc, odasettenkedik a kamionhoz, felmászik a kabinba, s valamennyit még hátrál.

A hógyalu udvariasan kikerüli a baleset színhelyét, és szorosan besorakozva a kamion elé, folytatja munkáját.

Volt féknyom, nincs féknyom!

Az egyenruhások, a bibaszok sokára jönnek, tele vannak panasszal, micsoda időjárás, egyik baleset a másik után, nem győzni a munkát!

A főnök alájuk nyal, hangosan sajnálja őket, majd rögtön hozzáfog alkudozni.

– Nézzék, elvtársak, valamennyien ugyanazt láttuk, untig elég lesz egy jegyzőkönyv, amit mindnyájan aláírunk.

– Teljesen szabálytalan volna! - kapja meg a választ a közlekedésiektől.

– Sok még a munkánk... Sietnénk...

– Sietnének, amikor halálos kimenetelű baleset történt? Kocsmázni bezzeg ráérték?!

A főnök vállat von és felénk fordul.

– Hiába minden, fiúk, nem hagyják magukat befolyásolni!

Még egy autó érkezik(VB), indul a helyszínelés, a kamionos gesztikulálva magyaráz, minket meg beszállítanak a legközelebbi őrsre.

Útközben a főnöknek szófosása támad, hangosan, szájbarágóan elmeséli, hogyan történt a baleset.

Mire odaérünk, mindenki betéve tudja.

Bár egyenként hallgatnak ki minket, az egyik jegyzőkönyv olyan, mint a másik. Úgy hasonlítanak egymásra a bennük foglaltak, mint egyik tojás a másikra.

A lényeg?

Az asszony felszállt a kerékpárra és elindult, előnyt nem adott. Elvesztette az egyensúlyát, meg is csúszott, a kamion kerekei alá esett.. Hogy miért az útra zuhant, s nem fordítva, a koc-

ma, illetve a bolt felé, arról valószínűen a csúszós hó tehet, s a baloldalra akasztott bevásárló szatyor... Sem arról, hogy előre láthatta-e a helyzetet a kamionos, sem a sebességről, amellyel haladt, nem tudunk nyilatkozni, mert mindnyájan az asszonyt néztük, s nagyon megijedtünk. A baleset gyorsan játszódott le, egy pillanat műve volt, nem lehetett megakadályozni!

Csak én keveredek ellentmondásba.

A többiek azt vallják, a kocsinkban gyengén működött a fűtés, azért álltunk meg téára.

Egyedül én állítom, hogy kávéra.

Ezt meg kell magyaráznom...

Ügyesen kivágom magam.

– A többiek teáztak, én viszont kávék vagyok!

Hogy ügyes voltam, azt a főnök elismerő pillantása jelzi.

– Alkoholt nem fogyasztottak?

– Hogy képzeli?! Munkaidőben? Azt hiszi, ha vaj van a fejünkön, bevárjuk a rendőrséget?

– Utóvégre semmi közünk az egészhez! El is mehettünk volna! – avatkozik bele a főnök.

– Azért! Mert megfújathatom a tisztelt társaságot!

– Ember! Ez a hála?! Elfelejteti, hogy mi telefonáltunk? Hogy mi hívtuk ki magukat?!

Miután az egyenruhás mindnyájunk autogramját megszerezte, visszavisz minket a kocsmá elé.

A baleset áldozatát épp most szállítják el.

Ez is valami!

Legalább nem kellett végignéznünk.

A tömeg lassan oszlik.

Aki nem akar elmenni, az egy púpjáig kigombolt flanelinges férfi.

– A férje! – jegyzi meg valaki a kíváncsiskodók közül.

Ha nem mondaná, akkor is kitalálnánk: neki nyújtja át az egyik rendőr a barna pénztárcát.

– Semmi vész, fiúk! – nyugtat meg a főnök. – A fémaprórt, meg néhány tízest bennehagytam.

A flanelinges – anélkül, hogy belenézne – a nadrágja zsebébe süllyeszti a pénztárcát, gyűrött zsebkendő húz elő, és vérbeborult szemmel elkezdni összeszedni a felesége szétfröccsent agyvelejét.

– Ha mi nem takarjuk le, most nem tudná összegyűjteni! – mondja neki a főnök, azután felénk fordul: – Sipirc innen!

Ami azt jelenti, nem várjuk be, amíg a flanelinges befejezi a műveletet.

A motor nehezen akar begyúlni. Nagykovács meg kínlódik.

– Az aku is szar!

– Meg minden!

Végles után egy darabig még hallgatunk, azután megindul a csevely.

Velem kezdik.

- Miért vagy olyan csendes, írókám? Szólj már valamit!

– Taknyos volt a zsebkendő!

– Tessék? – hülledeznek.

– Taknyos volt a zsebkendő... amibe az agyvelőt szedegette. Láttam! - ismétlem meg az érthetőség kedvéért.

– Csak abban rántottázhatott, ami kéznél volt! – menti fel a férjet Nagykovács és szenvtelen arccal vezet tovább.

– Bizony! Az ember ilyenkor nem lehet válogató! – bölcselkedik Kiskovács.

– Temetésig meg fog romolni! – állítja a főnök.

– Ha beteszi a hűtőbe, akkor nem! – spekulál Nagykovács.

Feltűnő, hogy Balog eddig még nem szólt hozzá a témához.

Nézzük, hát látjuk, hogy halálsápadt... Nyitja a száját, de nem beszédre, mert akkor nem kapná eléje a tenyerét.

Nagykovács a visszapillantó tükörben jól látja, mi készül, a habozás nélkül rátapos a fékre, ami ilyen időben kimondott könnyelműség.

Miután Balog hátrahagyva a megbecstelenített havat, düledező gürü szemmel visszatér, folytatjuk utunkat.

Egy félóra múlva játszani kezd az abrak a főnök seggében.

– Fiúk, itt ez a pénz... El kéne költeni!

– Helyes! Ma még se nem ettünk, se nem ittunk! – csatlakozik hozzá Kiskovács. Hangja tele szemrehányással.

– Egy kevés pia rámférne... – rebegi Balog, de ételről nem tesz említést.

– Írókám? – kérdi a főnök.

– Ahogy a többség dönt.

– A pilótát még meg sem kérdeztétek!

– Szentigaz! – helyesel Nagykovács. – A pilótának az a véleménye, hogy elege volt az üres teakból? Ezért holmi falusi kocsmánál nem hajlandó többé megállni! – jelenti ki sofőrünk megfontoltan.

– Tehát? – kérdi a főnök.

– Csak otthon!... A Korona borozója lesz a legmegfelelőbb... Oda melós ruhában is beengednek! S az sem mellékes, hogy a Koronától mindössze egy ugrás a Sugár!

A Sugár alatt brigádunk "székháza" értendő. Közte és a Korona között utcányi a távolság.

A kollégák elfogadják Nagykovács javaslatát. A főnök úgyszintén.

A városba érve Nagykovács egyenesen a Korona elé hajt, s miután kiugrálunk a kocsiból, elviszi az autót a garázsba.

A borozóban az egyszál cigány és az egyszál pincér egyszerre indul felénk. Versenyezve egymással hajbókolnak.

– Nem vagyunk egészen ismeretlenek! – kacsint felém a főnök, látva csodálkozásomat.

Letelepedünk egy rozoga asztalhoz.

Azután, mivel mozog a lába, meg amúgy is össze akar roskadni, rögvest átülünk egy másikhoz.

– Aperitifet kérünk és étlapot! – parancsolgat a főnök a pincérnek.

A pincér előbb az étlapot hozza!

A főnök a kezébe veszi, belenéz, és Balog felé fordulva felkiált.

– Jé, vesevelő is van! Ki kér velőt?

Balog felugrik az asztaltól, és tenyerét a szája elé tapasztva elrohan a mellékhelyiség irányába.

– Jé! – kiált fel a főnök ismét. – Most látom, hogy elfogyott. Kihúzták!

De Balog ezt már nem hallhatja.

Ülünk és várunk.

Egyszerre hárman tartanak az asztalunk felé...

Nagykovács a bejáratnál, a pincér a lengőajtó mögül, Balog meg a vécét takaró függöny felől érkezik.

– Ez mi? – förmed rá a főnök a pincérre.

– Cinzano!... Aperitifet kértek, vagy nem?

– Aperitifet, hát persze hogy aperitifet, de nem erre gondoltunk. Az ilyesmi nőknek való!

– Visszavigyem?

– Csak azt ne! – rimánkodik Balog a pincérnek. – Ezt is megisszuk! Elpusztulok, ha azonnal nem hajtok föl valamit!

– Miért vagy olyan hebehurgya?! – szidja a főnök. – Ha vársz egy kicsit, megspórolhattad volna a rókázást! A velőt törölték az étlapról!

Balog megragadja a cinzanot, s egy hajtásra kiissza.

Mi sem tehetünk mást!

A főnök második aperitifnek mindenkinek egy deci vodkát rendel és előételnek disznósajtot ecetes hagymával... Harmadik aperitifnek boroviczkát fogyasztunk. (Nagykovácsnak is eleget kell tenni!) Ezt követheti a hurka-kolbász csipős paprikával, meg a vörösbor!

A második kancsó vörösbor után a főnök elrikkantja magát...

– Fiúk! Az az érzésem, hogy ma még be fogok rúgni!

A cigány ezt felhívásnak veszi és elkezd cincogni.

– Ácsi! – inti le a főnök. – Majd ha elfogyasztottuk a töltöttkáposztát! A töltöttkáposztáig még van némi megbeszéltnivalónk!

A megbeszélésre azonban csak a töltöttkáposzta és a ki tudja hányadik kancsó bor után kerül sor.

A főnök átöleli a vállam, s azt mondja:

– Látom, hogy búvalbaszott vagy!

– Nem vagyok! – válaszolom dacosan, és lesöpöröm a kezét a vállamról.

– Ne búsulj! – ölel át újra.

– Nem búsulok! – durcáskodom tovább.

– Akkor jó! Tanuld meg, az életben nem minden sikerül úgy, ahogyan elképzeljük!

– Miért? – kérdem, miközben két patak könny indul el lefelé az arcomon.

- Nem tudom! Ezt neked, mint írónak, jobban kell tudnod!
 - De ha egyszer nem tudom!
 - Még sok mindent nem tudsz! Lopni se tudsz! A könyveket is elpuskázta!
 - Könyvet lopni nem bűn!
 - Mást se! Csak kellemetlen, ha rajtakapnak!
 - Rossz volt a tipp!... Hogy került oda az igazgató, no hogyan?! Nem azt mondtad, hogy egyedül egy nőci lesz ott, aki rábaszarintja a pecsétet a munkalapra, meg egy pedellus, aki kísérgetni fog. Erre föl megjelenik a suliban egy csomó ember! Szünidőkor!
 - Nézd, az igazgató, az igazgató! Annak nem parancsol senki! Akkor jelenik meg, és ott, ahol és amikor akar! Vedd úgy, hogy véletlen volt.
 - Véletlen?
 - Szerencsétlen véletlen!
 - Vagy véletlen szerencsétlenség!
 - Nevezd, ahogyan akarod! Csak már ne sírj!
 - Nem sírok! - állítom az ellenkezőjét annak, amit csinálok.
 - Akkor jó! S máskor ne fogj olyasmibe, amihez nem értesz! Ne politizálj, de főleg ne lopj egyszerre egy zsákra valót! A lopásra itt vagyok én! - döngeti a mellét. - Megértettél? - emeli fel figyelmeztetően a mutatóujját.
 - Dehogy értett meg, hát nem látod, hogy tovább bőg?! - világosítják fel a többiek a főnököt.
 - Mit picsogsz?
 - Nem tehetek róla, de egyszerűen kell... muszáj... amikor arra gondolok, hogy már elégették...
 - Hogy égették volna el?! Azóta még fel sem boncolták!
- Kiskovács teljesen el van tájolva.
- Félreérted a helyzetet! Írókánk nem a szerencsétlenül járt véglesi asszonyt siratja, hanem az eltüzelt könyveket! - okosítja föl a főnök.
 - Nahát! Ki baszott még ilyet?! - csodálkoznak kórusban.
 - Jól mondják, minden író bolond!
 - De nem minden bolond író! - védekezem.
- Az asztalt csapkodják, úgy nevetnek.
- Végre egy kis vidámság! Ide, füstös!
- A főnök a zsebében kotorászik, egy bankót akar kihalászni, hogy a cigány vonójába húzza, esetleg ráköpve a homlokára ragassza, de mellé nyúl, s egy ugrókötelet húz elő.
- Bambább arcot még senki sem látott.
- Mindenki magán kívül van, potyog a székről.
- Kikapom a főnök kezéből a kötelet, a borzózó közepére perdülök, és hegedűszóra ugrálom át a kötelet.
- Mint egy kisasszony!

– Pofa be! Örülj, hogy végre megjött a jókedve!

Megjött... De meg ám!

– Gyorsabban, cigány!

Belegabalyodok a kötélbe!... Egyik vége kicsúszik a kezemből, a padlón hever!... Ahelyett, hogy lehajolnék érte, ráugrom a kötél piros, műanyag fogójára, csizmám sarkával ripityára zúzom. De ezzel még nincs vége! A mocskos kötél görcsét a fogam közé veszem, harapom, marcangolom, köpködök...

Amikor a görcsnek már nyoma sincs és rojtos a kötél vége, egyetlen lendülettel felugrom a legközelebbi asztalra, megforgatom a fejem fölött a rögtönzött karikást és elrikkantom magam:

– Nem loptam én életemben...!

Lajos öcsém rázendít, húzza a talp alá valót.

Pattog az ugrókötélből lett ostor, rá se rántok, hogy néha rajtam is csattan.

Dalolom, járom a csárdást.

Csak bírja az asztal!

Csak kibírjuk mind a ketten!

(Ardamica Ferenc novellájának első része megjelent folyóiratunk XXVIII évf. /3. 209-221.)

Sulyok Gabriella grafikája